

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 sierpnia 2021 roku, znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 22 lipca 2021 roku, przyznał R. W. emeryturę od dnia 1 lipca 2021 roku tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Zakład ustalił termin płatności świadczenia na 10 dzień każdego miesiąca.

W decyzji wskazano, iż podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 219.604,02 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 485.023,94 zł, średnie dalsze trwanie życia wynosi 246,20 m-cy, wyliczona kwota emerytury wynosi 2.862,01 zł. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej: $(219.604,02 + 485.023,94) / 246,20 \text{ zł} = 2.862,01 \text{ zł}$. Należność za okres od dnia 1 lipca 2021 roku do dnia 31 lipca 2021 roku w kwocie 2.862,01 zł wraz ze świadczeniem za sierpień – 2.862,01 zł po odliczeniu zaliczki na podatek odprowadzanej do urzędu skarbowego w kwocie 486,00 zł, liczonej od podstawy opodatkowania 5.724,00 zł, składki na ubezpieczenie zdrowotne w łącznej kwocie 515,16 zł, w tym odliczanej od podatku wynosi 221,81 zł, odliczana z kwoty świadczenia wynosi 35,77 zł. Wysokość świadczenia do wypłaty wynosi miesięcznie 2.383,43 zł.

Organ rentowy odmówił R. W. przyznania rekompensaty, ponieważ na wymagane co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na dzień 31 grudnia 2008 roku, wnioskodawczyni nie udowodniła posiadania wskazanego okresu pracy.

Do okresu pracy w warunkach szczególnych Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił okres od dnia 16 października 2000 roku do dnia 20 grudnia 2000 roku. Nie uwzględniono do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia: od dnia 21 lutego 1980 roku do dnia 20 sierpnia 1985 roku, od dnia 3 lipca 1989 roku do dnia 15 września 1991 roku, od dnia 1 września 1995 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku w Przędzalni (...) S.A., ponieważ w przedłożonym świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach pracodawca nie określił ściśle, w jakich okresach R. W. zajmowała poszczególne stanowiska. Ponadto, stanowiska barwiarza i prasowacza – gładziarza nie zostały przypisane do pozycji i punktu działu VII zarządzenia powołanego w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, iż jako okresy pracy w szczególnych warunkach uwzględnia się okresy wykonywania pracy na dwóch różnych stanowiskach określonych w zarządzeniu resortowym jedynie w obrębie tego samego działu. Organ rentowy podniósł, iż nie wzięto pod uwagę okresu pracy w T. 1900 od dnia 19 lutego 2003 roku do dnia 30 czerwca 2003 roku oraz od dnia 6 stycznia 2004 roku do dnia 19 lipca 2008 roku, ponieważ brak jest informacji o okresach nieskładkowych.

/decyzja z dnia 17 sierpnia 2021 roku – k. 9-11 załączonych akt rentowych/

W dniu 24 września 2021 roku odwołanie od powyższej decyzji złożyła R. W..

/odwołanie – k. 3/

W odpowiedzi na odwołanie złożonej w dniu 3 grudnia 2021 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołania wywodząc, jak w zaskarżonej decyzji. Jednocześnie, organ rentowy wskazał, iż w związku z przedłożeniem przez R. W. zaświadczenia o okresach nieskładkowych z firmy (...) sp. z o.o., decyzją z dnia 30 listopada 2021 roku, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego z zakładem pracy, ponownie odmówił wnioskodawczyni prawa do rekompensaty z tytułu utraty możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Na wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach organ rentowy przyjął za udowodnione 4 lata, 11 miesięcy i 1 dzień w okresie od dnia 16 października 2000 roku do dnia 20 grudnia 2000 roku, od dnia 19 lutego 2003 roku do dnia 30 czerwca 2003 roku oraz od dnia 6

stycznia 2004 roku do dnia 19 lipca 2008 roku, wnioskodawczyni nie doręczyła innych dokumentów mających wpływ na ustalenie prawa do rekompensaty.

/odpowiedź na odwołanie – k. 5-6/

Na rozprawie w dniu 10 listopada 2022 roku, pełnomocnik wnioskodawczyni poparł odwołanie oraz wniósł o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawczyni z urzędu w wysokości 150% stawki minimalnej powiększonej o podatek VAT.

Pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania.

/oświadczenie pełnomocnika wnioskodawczyni – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 01:32:12 i dalej, oświadczenie pełnomocnika organu rentowego – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 01:35:12 i dalej/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni R. W. urodziła się w dniu (...).

/bezsporne/

W dniu 22 lipca 2021 roku złożyła wniosek o przyznanie jej emerytury wraz z rekompensatą za pracę w warunkach szczególnych.

/wniosek – k. 1-3v załączonych akt rentowych/

W konsekwencji powyższego, zaskarżoną decyzją z dnia 17 sierpnia 2021 roku, organ rentowy przyznał R. W. prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2021 roku jednocześnie odmawiając jej prawa do rekompensaty z uwagi na brak udokumentowanego 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

/decyzja z dnia 17 sierpnia 2021 roku – k. 9-11 załączonych akt rentowych/

W dniu 21 lutego 1980 roku odwołująca zatrudniona została w Przędzalni (...) na podstawie umowy o pracę, zawartej na okres próbny do 5 marca 1980 roku, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku barwiarz-rozciągacz taśm. Następnie umowa została przedłużona na okres wstępny do 21 lutego 1981 roku, na tożsamy sposób, a następnie od 21 lutego 1981 roku na czas nie określony. Warunki pozostały tożsame.

/umowy o pracę, akta osobowe k.65/

W aktach osobowych znajdują się wnioski o przeniesienie wnioskodawczyni na stanowisko pomocnika w oddziale produkcji z dniem 16 września 1991 roku oraz o przeszerogowanie wnioskodawczyni na stanowisko prasowacz-gładziarz z dniem 1 sierpnia 1999 roku. Brak jest natomiast potwierdzających to angaży.

/wnioski, akta osobowe k.65/

W okresie od dnia 21 lutego 1980 roku do dnia 30 września 2000 roku wnioskodawczyni R. W. zatrudniona była w Przędzalni (...) S.A. w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach barwiarza - rozciągacza taśm, pomocy w wydziale produkcji, rozciągacza taśm oraz prasowacza - gładziarza.

W okresach od: 25 lipca 1986 roku do 2 lipca 1989 roku i od 1 września 1992 roku do 31 sierpnia 1995 roku wnioskodawczyni korzystała z urlopów wychowawczych.

/świadczenie pracy – k. 16 załączonych akt rentowych, dokumentacja znajdująca się w załączonych aktach osobowych wnioskodawczyni R. W. (koperta – k. 65)/

W świadectwie pracy wystawionym w dniu 30 września 2000 roku zakład pracy Przędzalnia (...) S.A. z siedzibą w Ł. zaświadczył, iż w okresie od dnia 21 lutego 1980 roku do dnia 20 sierpnia 1985 roku, od dnia 3 lipca 1989 roku do dnia 15 września 1991 roku oraz od dnia 1 września 1995 roku do dnia 30 września 2000 roku wnioskodawczyni R. W. zatrudniona była w pełnym wymiarze czasu pracy i wykonywała pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na stanowiskach: barwiarza - rozciągacza taśm, rozciągacza taśm oraz prasowacza - gładziarza.

/świadectwo pracy – k. 16 załączonych akt rentowych/

W dniu 30 września 2000 roku zakład pracy Przędzalnia (...) S.A. z siedzibą w Ł. wystawił świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zaświadczając, iż R. W. była zatrudniona w powyższym zakładzie od dnia 21 lutego 1980 roku do dnia 30 września 2000 roku, w tym w okresie od dnia 21 lutego 1980 roku do dnia 20 sierpnia 1985 roku, od dnia 3 lipca 1989 roku do dnia 15 września 1991 roku oraz od dnia 1 września 1995 roku do dnia 30 września 2000 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę barwiarza - rozciągacza taśm, rozciągacza taśm oraz prasowacza – gładziarza. Zakład pracy wskazał, iż praca ta, według Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku stanowiła obróbkę surowców włókienniczych i ich przedzenie, prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych i została wymieniona w wykazie A Dziale VII poz. 1 pkt 6 oraz poz. 4 pkt 31 stanowiącym załącznik nr 1 do Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego.

/świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dnia 30 września 2000 roku – załączone akta osobowe wnioskodawczyni R. W. (koperta – k. 65)/

W zakładzie pracy Przędzalnia (...) S.A. w Ł. farbiarnia była jednym działem, gdzie znajdowały się prasowarki, flajsny – maszyny, które służyły do suszenia wełny, elany, włókien. Stały tam również rozciągarki.

/zeznania świadka M. M. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:29:54 i dalej/

Każdego dnia ustalano, na jakiej maszynie wnioskodawczyni będzie wykonywała czynności z uwagi na zaistniałą potrzebę. Kiedy brakowało pracownika przy obsłudze danej maszyny, inni zatrudnieni musieli wykonywać czynności przy wskazanym urządzeniu.

/zeznania świadka M. P. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:53:31 i dalej/

W zakładzie pracy Przędzalnia (...) S.A. w Ł. wnioskodawczyni na początku, przez 5 lat, obsługiwała maszynę – prasowarkę. Jej praca polegała na utrwalaniu kolorów i rozczesywaniu przędzy. Z farbiarni przywożono kłęby – taśmy nawinięte na balon, taśmy wpuszczane były stopniowo w wanny. Było 6 wanień. W wannach znajdowały się roztwory chemiczne, do których dodawano amoniak, mydła, ocet. Taśmy przechodziły przez prasowarki – gorące rury, które prasowały i podawały dalej. Maszyna miała około 15 metrów i kończyła się 4 głowicami, które przeczesywały podane taśmy następnie nawijane na kłęby - szpule i przekazywane do dalszej produkcji. Wnioskodawczyni zajmowała się nadzorowaniem maszyny, uzupełnieniem substancji do tej maszyny. Czynności te wykonywała, co godzinę.

/zeznania wnioskodawczyni R. W. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 01:21:32 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:09:40 i dalej, zeznania świadka M. M. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:29:54 i dalej, zeznania świadka S. J. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:45:24 i dalej, zeznania świadka M. P. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:53:31 i dalej, zeznania świadka M. W. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 01:09:05 i dalej/

Wnioskodawczyni została skierowana również na flajsner, w dziale farbiarni. W ramach tego urządzenia taśmy przechodziły przez wanny, wchodziły przez bębny pieca, odbierane były przez wnioskodawczynię i rozprowadzane w gary, które się kręciły i układała się przędza. Przędza odstawiana była na rozciągarki. Wnioskodawczyni miała do czynienia z różnymi rodzajami przędzy. Przy tej maszynie pracowała około 10 lat.

/zeznania wnioskodawczynie R. W. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 01:21:32 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:09:40 i dalej, zeznania świadka M. M. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:29:54 i dalej, zeznania świadka S. J. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:45:24 i dalej, zeznania świadka M. P. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:53:31 i dalej, zeznania świadka M. W. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 01:09:05 i dalej/

Na prasowarkach wytwarzana była przędza wełniana, a na flajsnerach przędza elanowa.

/zeznania świadka M. M. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:29:54 i dalej/

Wnioskodawczynie R. W. pracowała na rozciągarnie, także w dziale farbiarni.

/zeznania wnioskodawczynie R. W. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 01:21:32 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:09:40 i dalej, zeznania świadka M. M. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:29:54 i dalej, zeznania świadka M. P. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:53:31 i dalej,

W przypadku zepsucia się prasowarki, czy flajsnera, praca była wykonywana na rozciągarnie.

/zeznania świadka M. P. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:53:31 i dalej/

Na czesarce wnioskodawczynie pracowała około 2 lat. Czesarka zajmowała się czesaniem, mieszaniem gatunkowym przędzy.

/zeznania wnioskodawczynie R. W. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 01:21:32 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:09:40 i dalej, zeznania świadka M. P. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:53:31 i dalej/

Wnioskodawczynie pracowała również na melanżowce. Praca polegała na tym, iż z kłębow robiło się melanż, czyli kolor. Następowo mieszało przędzy w różnych kolorach, aby uzyskać odmienne kolory. Dochodziło do mieszania kolorystycznego i jakościowego. Praca wnioskodawczynie polegała na mieszanii procentowym. R. W. podawała na jedną głowicę np. 4 wełny i 3 elany, pilnowała, by było to proporcjonalnie i równo zrobione. Po wymieszaniu przędzy, wnioskodawczynie odkładała ją na wózek i przędza szła do dalszej produkcji.

/zeznania wnioskodawczynie R. W. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 01:21:32 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:09:40 i dalej, zeznania świadka M. P. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 01:03:36 i dalej/

Wnioskodawczynie wraz z M. P. robiły melanż tj. utrwały mokrą wełnę i ją suszyły.

/zeznania świadka M. P. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:53:31 i dalej/

R. W. nie zajmowała się barwieniem.

/zeznania świadka M. M. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:29:54 i dalej, zeznania świadka S. J. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:45:24 i dalej, zeznania świadka M. P. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 01:03:36 i dalej, zeznania świadka M. W. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 01:09:05 i dalej/

W razie potrzeby wnioskodawczynie również sprzątała rozlany olej chemiczny.

/zeznania wnioskodawczynie R. W. – e – protokół z dnia 10 listopada 2022 roku – 01:21:32 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 10 listopada 2022 roku – 00:09:40 i dalej/

W okresie od dnia 16 października 2000 roku do dnia 20 grudnia 2000 roku wnioskodawczynie R. W. była zatrudniona w Przędzalni (...) S.A. z siedzibą w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku rozciągacza taśm.

/świadcstwo pracy – k. 17 załączonych akt rentowych/

W dniu 20 grudnia 2000 roku zakład pracy Przędzalnia (...) S.A. z siedzibą w Ł. wystawił świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zaświadczać, iż R. W. była zatrudniona w powyższym zakładzie pracy od dnia 16 października 2000 roku do dnia 20 grudnia 2000 roku i w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę rozciągacza taśm, która według Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku stanowiła obróbkę surowców włókienniczych i ich przędzenie i została wymieniona w wykazie A Dziale VII poz. 1 pkt 6 stanowiącym załącznik nr 4 do Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego.

/świadcstwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dnia 20 grudnia 2000 roku – załączone akta osobowe wnioskodawczynie R. W. (koperta – k. 65)/

Wnioskodawczynie R. W. w zakładzie pracy Przędzalnia (...) S.A. w Ł. otrzymywała dodatek za pracę w warunkach szczególnych.

/bezsporne, dokumentacja znajdująca się w załączonych aktach osobowych wnioskodawczynie R. W. (koperta – k. 65)/

W okresie od dnia 19 lutego 2003 roku do dnia 30 czerwca 2003 roku oraz od dnia 6 stycznia 2004 roku do dnia 19 lipca 2008 roku wnioskodawczynie R. W. była zatrudniona w (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku operatora maszyn przędzalniczych.

/świadcstwa pracy – k. 18, k. 20 załączonych akt rentowych/

W dniu 21 lipca 2021 roku zakład pracy (...) sp. z o.o. w Ł. wystawił świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze zaświadczać, iż R. W. w okresie od dnia 19 lutego 2003 roku do dnia 30 czerwca 2003 roku oraz od dnia 6 stycznia 2004 roku do dnia 19 lipca 2008 roku wykonywała stale, w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych prace na stanowisku operatora maszyn przędzalniczych wymienione w Wykazie A Dziale VII poz. 1 – Obróbka surowców włókienniczych i ich przędzenie (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.) Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

/świadcstwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze z dnia 21 lipca 2021 roku – k. 7 załączonych akt rentowych/

W dniu 17 września 2021 roku zakład pracy (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł. wystawił zaświadczenie o okresach nieskładkowych R. W. w okresie zatrudnienia od dnia 19 lutego 2003 roku do dnia 30 czerwca 2003 roku oraz od dnia 6 stycznia 2004 roku do dnia 19 lipca 2008 roku.

/zaświadczenie – k. 4/

Decyzją z dnia 30 listopada 2021 roku, znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po złożeniu zaświadczenia z zakładu pracy (...) sp. z o.o. w Ł. o okresach nieskładkowych wnioskodawczynie w okresie od dnia 19 lutego 2003 roku do dnia 30 czerwca 2003 roku oraz od dnia 6 stycznia 2004 roku do dnia 19 lipca 2008 roku, odmówił wnioskodawczynie prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach, ponieważ R. W. nie udowodniła co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych na dzień 31 grudnia 2008 roku.

/decyzja z dnia 30 listopada 2021 roku – k. 26-28 załączonych akt rentowych/

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych dowodów, na które składały się dokumentacja załączona do akt przedmiotowej sprawy, w tym znajdująca się w aktach osobowych wnioskodawczynie R. W. oraz aktach organu rentowego, a ponadto zeznania skarżącej oraz świadków M. W., S. J., M. M. oraz M. P..

Odwołująca się R. W. w swoich zeznaniach szczegółowo przedstawiła, na czym polegała jej praca w zakładzie pracy Przędzalni (...) S.A. w Ł., co zostało potwierdzone zeznaniami świadków, notabene wzajemnie ze sobą korelującymi.

Świadkowie negowali, jakoby posiadali wiedzę na temat istnienia w ww. zakładzie pracy stanowiska barwiarza – rozciągacza taśm i wyraźnie rozróżniali funkcję barwiarza, który zajmował się barwieniem. Zeznania świadków nie pozwoliły zatem na przyjęcie, iż skarżąca podejmowała czynności w tym zakresie, nie mniej jednak świadkowie potwierdzili, iż R. W. pracowała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach prasowacza oraz rozciągacza taśm, których charakter sprowadzał się do wykonywania przez skarżącą pracy w warunkach szczególnych wymienionej w wykazie A dziale VII poz. 4 tj. pracy przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych. Powołane stanowiska zostały ponadto wyliczone w załączniku nr 1 do Zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego. Sąd zważył, iż za przyjęciem powyższego przemawiała również sama specyfika zakładu pracy, jakim była Przędzalnia (...) S.A. z siedzibą w Ł..

Dodać również należy, że pełnomocnik organu rentowego nie podważył wartości dowodowej autentycznych dokumentów z badanego okresu zatrudnienia skarżącej, ani też zeznań świadków i samej wnioskodawczynie, a Sąd z urzędu nie znalazł żadnych podstaw, aby kwestionować wiarygodność tych dowodów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Kwestią do rozstrzygnięcia w niniejszym postępowaniu okazało się ustalenie prawa wnioskodawczynie R. W. do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Według art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych /w brzmieniu obowiązującym na dzień wydania spornej decyzji - t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1924 ze zm./, ustawa określa warunki nabywania prawa do emerytur i rekompensat przez niektórych pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, zwanych „emeryturami pomostowymi”, o których mowa w art. 24 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U.2021.291 ze zm.).

Stosownie do treści art. 2 pkt 5 w/w ustawy o emeryturach pomostowych, rekompensata jest to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeą prawa do emerytury pomostowej.

W myśl art. 21 ust. 1 w/w ustawy, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Przesłanka negatywna została zawarta w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Jest nią nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Treść art. 21 ust. 2 w/w ustawy może budzić wątpliwości i jego interpretacji należy dokonywać przy uwzględnieniu uregulowania zawartego w art. 2 ust. 5 ustawy, zgodnie z którym użyte w ustawie określenie rekompensata oznacza odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeą prawa do emerytury pomostowej. Rekompensata jest zatem odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które rozpoczęły pracę przed 1 stycznia 1999 r. i nie nabeą prawa do emerytury pomostowej /analogiczne stanowisko zajął Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 25.11.2010 r., K 27/09, OTK-A 2010, Nr 9, poz. 109/.

Skoro, jak wynika z powyższego, celem rekompensaty jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, to przesłanka negatywna, o której mowa w art. 21 ust. 2 ustawy, na co wskazuje wykładnia funkcjonalna tego przepisu, zachodzi w przypadku pobierania emerytury przyznanej w obniżonym wieku emerytalnym np. na podstawie art. 46 w zw. z art. 32 lub 39, czy też art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych /por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 14 grudnia 2015 r., III AUA 1070/15, Lex nr 1979477/.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Ponadto zgodnie z art. 3 ust. 7 ww. ustawy, za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Wskazane odwołanie do art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pozwala na stosowanie omawianych przepisów łącznie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.) (vide: art. 32 ust. 4).

W świetle § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić /por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97, (...) i US (...) i wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 r., II UKN 39/00, Prok. i Prawo (...)/.

Stosownie do treści § 2 ust. 2 w/w rozporządzenia, okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Regulacja § 2 rozporządzenia, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed Sądem. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach Sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków /por. uchwała SN z 27 maja 1985 r., III UZP 5/85, LEX 14635; uchwała SN z 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, LEX 14625/.

Art. 23 ust. 1 w/w ustawy o emeryturach pomostowych, stanowi, że ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę.

Rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o których mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 23 ust. 2 w/w ustawy). Jako dodatek do kapitału początkowego, razem z kapitałem początkowym podlega waloryzacji.

W rozpoznawanej sprawie bezspornym jest, iż wnioskodawczyni nie nabyła prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych natomiast zakwestionował świadectwo pracy wykonywania pracy w warunkach szczególnych wystawione przez pracodawcę Przędzalnię (...) S.A. z siedzibą w Ł. za okres zatrudnienia od dnia 21 lutego 1980 roku do dnia 30 września 2000 roku, ponieważ nie określono w nim, w jakich okresach R. W. zajmowała poszczególne stanowiska: barwiarz i prasowacz – gładziarz nie zostały przypisane do pozycji i punktu Działu VII zarządzenia powołanego w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Ponadto, Zakład Ubezpieczeń Społecznych do pracy w warunkach szczególnych nie uwzględnił okresów zatrudnienia od dnia 19 lutego 2003 roku do dnia 30 czerwca 2003 roku oraz od dnia 6 stycznia 2004 roku do dnia 19 lipca 2008 roku w zakładzie pracy (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł., ponieważ w wystawionym świadectwie pracy brak było informacji o okresach nieskładkowych.

Organ uznał zatem, iż odwołująca udowodniła 4 lata, 11 miesięcy i 1 dzień pracy w warunkach szczególnych.

Przedmiotem sporu pozostaje wyłącznie okres pracy w Przędzalni (...).

Wskazać należy, że samo posiadanie świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie zatrudnienia w warunkach szczególnych organu rentowego nie wiąże i nie przesądza automatycznie o przyznaniu świadczenia emerytalnego na podstawie art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Świadectwo to w postępowaniu sądowym traktuje się jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki może być więc weryfikowany pod kątem prawdziwości wskazanych w nim faktów /por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 4 listopada 2008 r., III AUa 3113/08, LEX nr 552003; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 listopada 2006 r., III AUa 466/06, OSA w K. 2007 r., Nr 3, poz. 8; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 24 września 2008 r., III AUa 795/08, OSA B. rok 2008, Nr 4, str. 60/.

Jednocześnie należy też podkreślić, że przy ustalaniu pracy w szczególnych warunkach, nie ma znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska, lecz rodzaj pracy powierzony i faktycznie wykonywany przez ubezpieczonego. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (obowiązującym w danym systemie czasu pracy i na danym stanowisku) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Ustalenie zatem, jakie prace faktycznie wykonywał wnioskodawca, nie zaś nazwa zajmowanego stanowiska, przesądza o ewentualnym istnieniu przesłanek do przyznania dochodzonego świadczenia /por. wyrok SN z 21 kwietnia 2004 r., II UK 337/03, OSNP 2004/22/392/.

Ponadto, zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 9 kwietnia 2009 r., I UK 316/08 / LEX nr 707858/, w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom. Nie może zatem ulegać wątpliwości, że pracownik albo ubezpieczony ubiegający się o świadczenie z ubezpieczenia społecznego może w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych wszelkimi dowodami wykazywać okoliczności, od których zależą jego uprawnienia z tytułu ubezpieczenia - także wówczas, gdy z dokumentu (np. zaświadczenia o zatrudnieniu) wynika co innego (art. 473 k.p.c.).

W ocenie Sądu Okręgowego, zgromadzony i wskazany powyżej materiał dowodowy w postaci zeznań świadków i samej wnioskodawczyni, których strona pozwana w toku postępowania nie kwestionowała, a także dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych, aktach organu rentowego i aktach sądowych, pozwala na jednoznaczne

ustalenie, że skarżąca w spornym okresie zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę w warunkach szczególnych.

Jako prace w szczególnych warunkach w wykazie A Dziale VII poz. 1 i 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze /Dz.U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm./ wymienione zostały obróbka surowców włókienniczych i ich przędzenie oraz prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych. Z kolei, w wykazie A Dziale VII Zarządzenia Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego /Dz.U. z 1987 r., nr 4, poz. 7/, wskazano stanowiska pracy: w poz. 1 pkt 6 - rozciągacz taśm, natomiast w poz. 4 pkt 31 - prasowacz (wyrobów włókienniczych), a pod poz. 4 pkt. 46 wymieniona została praca na stanowisku pomocnika w oddziale produkcyjnym.

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, wnioskodawczyni w spornym okresie cały czas wykonywała swoje obowiązki w jednym dziale – farbiarni, gdzie znajdowały się prasowarki, flajsner – maszyny, które służyły do suszenia wełny, elany, włókien. Stały tam również rozciągarki. Z zeznań R. W., potwierdzonych zeznaniami świadków, wynika, iż skarżąca w rzeczonym okresie obsługiwała maszynę – prasowarkę. Jej praca polegała na utrwalaniu kolorów i rozczesywaniu. Działanie wspomnianego urządzenia opierało się na tym, iż przywożone kłęby – taśmy nawinięte na balon, wpuszczane były stopniowo do wanien (w nich znajdowały się roztwory chemiczne, do których dodawano amoniak, mydła, ocet), taśmy następnie przechodziły przez prasowarki – gorące rury, które prasowały. Maszyna ta miała około 15 metrów i kończyła się 4 głowicami, które przeczesywały taśmy następnie nawijane na kłęby i przekazywane do dalszej produkcji. Wnioskodawczyni nadzorowała pracę omawianej maszyny, zajmowała się uzupełnianiem potrzebnej w niej substancji (co godzinę). Wnioskodawczyni w zakładzie pracy Przędzalnia (...) S.A. z siedzibą w Ł. została skierowana również na flajsner, gdzie taśmy przechodziły przez wanny, wchodziły przez bębny pieca, następnie odbierane były przez wnioskodawczynię i rozprowadzane w kręcące się gary, które powodowały układanie się przędzy. R. W. odkładała ułożoną przędzę na rozciągarkę. Świadek M. P. wyraźnie zeznała, iż w przypadku, kiedy prasowarka, czy flajsner uległy zepsuciu, właściwe czynności były wykonywane na rozciągarcie.

W powołanym zakładzie pracy wnioskodawczyni każdego dnia była rozdysponowywana do wykonywania zadań przy określonym urządzeniu, jednakże z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż stale wykonywała pracę na prasowarkach, flajsnerach i rozciągarkach. Dodatkowo, wnioskodawczyni posługiwała się urządzeniem zwanym czesarką, które służyło do czesania oraz mieszania gatunkowego przędzy, jak również melanżówka, dzięki której powstawał melanż, czyli kolor. Skarżąca, w razie potrzeby, wykonywała również czynności związane ze sprzątaniem rozlanego oleju, czy chemikaliów. Wbrew temu, jak faktycznie zostały nazwane stanowiska pracy w dokumentacji osobowej skarżącej, R. W. nie zajmowała się barwieniem. Okoliczność ta nie została potwierdzona przez żadnego ze świadków, którzy jednocześnie wyraźnie rozgraniczali funkcję barwiarza i rozciągacza taśm w Przędzalni (...), aczkolwiek świadek S. J. podnosił, iż wszyscy pracownicy, którzy wykonywali pracę w dziale farbiarni nazywani byli barwiarzami niezależnie od tego, jaką maszynę obsługiwali. Jednakże, w ocenie Sądu, takowe określenia formułowane były jedynie dla potrzeb wewnętrznych zakładu pracy i nie przekładały się na rzeczywiste obowiązki skarżącej. Podkreślić należy, iż nawet gdyby wnioskodawczyni pracowała także na stanowisku pomocnika na wydziale farbiarni, co nie znajduje potwierdzenia w angażach to także ta praca zaliczona jest do pracy w warunkach szczególnych.

Ustalenia poczynione w toku postępowania dowodowego w zakresie powierzonych R. W. i faktycznie wykonywanych obowiązków w spornym okresie, charakter zakładu pracy Przędzalni (...) S.A. w Ł., w którym znaczna część stanowisk pracy wiązała się z pracą w warunkach szczególnych, jak również okoliczność, iż wnioskodawczyni, wykonując czynności służbowe przez cały czas w tym samym dziale farbiarni, otrzymywała dodatek za pracę w warunkach szczególnych, przemawiały za koniecznością przyjęcia, iż okres pracy u ww. pracodawcy, a wymieniony w skarżonej decyzji, z całą pewnością winien zostać uwzględniony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu uprawnień R. W. do rekompensaty.

Uwzględnienie spornego okresu zatrudnienia od dnia 21 lutego 1980 roku do dnia 20 sierpnia 1985 roku, od dnia 3 lipca 1989 roku do dnia 15 września 1991 roku oraz od dnia 1 września 1995 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku w Przędzalni (...) S.A. w Ł. czyli **11 lat i 24 dni**, jako pracy w warunkach szczególnych wymienionej w Wykazie A stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w Dziale VII pod poz. 1 i 4 tj. obróbki surowców włókienniczych i ich przędzenie oraz pracy przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych, pozwala bowiem na przyjęcie, że wnioskodawczyni posiada udowodniony co najmniej 15-letni staż pracy w szczególnych warunkach, a zatem spełnia wszystkie warunki do przyznania jej prawa do rekompensaty.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, o czym orzekł, jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

W punkcie 2 sentencji wyroku Sąd zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz R. W. kwotę 166,05 zł (uwzględniającą 150% stawki minimalnej wynagrodzenia oraz zawierającą należny podatek od towarów i usług) tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną wnioskodawczyni z urzędu na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 15 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t.j. Dz.U.2019.68 z późn. zm.).

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS z aktami rentowymi.

12 XII 2022 roku.